

20419**K-sak 093/2019**

Saksbehandler: Kitt Grønningsæter

Sakens hjemmelsgrunnlag: Kommuneloven § 77, punkt 4

Jnr. ref:

Arkiv:

Klageadgang: nei

Off. dok: ja

KONTROLLUTVALGET – RAPPORT FORVALTNINGSREVISJON: HELSE OG OMSORG

Saken har bakgrunn i vedtatt plan for forvaltningsrevisjon (k-sak 078/2016), deretter i kontrollutvalgets bestilling av forvaltningsrevisjon helse og omsorg (kontrollutvalget, sak 03/19).

Formålet med forvaltningsrevisjonen har vært å undersøke årsakene til utviklingen i ressursbruken innen helse og omsorg. Videre har det vært et formål å undersøke om kommunen har systemer som sikrer tilstrekkelig planlegging, styring, rapportering og kontroll for å sikre effektiv ressursbruk og realistisk budsjettering.

Deloitte har gjennomført revisjonen, og kommet med sine funn og vurderinger i rapport *forvaltningsrevisjon helse og omsorg Rødøy kommune, oktober 2019* (vedlegg 2).

Rådmannen har gitt sin uttalelse til rapporten, og uttalelsen er inntatt i sin helhet i rapporten.

Kontrollutvalget har behandlet forvaltningsrevisjonsrapporten, og gitt sin innstilling til kommunestyret (vedlegg 1).

VEDLEGG

1. Kontrollutvalget: saksprotokoll og saksfremlegg sak 15/19 Rapport forvaltningsrevisjon: Helse og omsorg.
2. Deloitte: forvaltningsrevisjon helse og omsorg Rødøy kommune, oktober 2019

KONTROLLUTVALGETS INNSTILLING

1. Forvaltningsrevisjonsrapporten Helse og omsorg er forelagt kommunestyret i Rødøy og tas til etterretning.
2. Kommunestyret ber rådmannen merke seg rapportens anbefalinger.
3. Kommunestyret vil særlig trekke frem at det må utarbeides skriftlige rutiner for budsjetteringsarbeid og for økonomirapportering.

Vågaholmen 26. oktober 2019

Kitt Grønningsæter
Rådmann

SAKSPROTOKOLL – KONTROLLUTVALGET I RØDØY

Saksbehandler: Lars Hansen

Saksgang

Kontrollutvalget i Rødøy 23.10.2019 15/19

15/19 Rapport forvaltningsrevisjon: Helse og omsorg

Forslag til vedtak (innstilling til kommunestyret):

1. Forvaltningsrevisjonsrapporten Helse og omsorg er forelagt kommunestyret i Rødøy og tas til etterretning.
2. Kommunestyret ber rådmannen merke seg rapportens anbefalinger.
3. Kommunestyret vil særlig trekke frem at det må utarbeides skriftlige rutiner for budsjetteringsarbeid og for økonomirapportering.

Votering:

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak (innstilling til kommunestyret):

1. Forvaltningsrevisjonsrapporten Helse og omsorg er forelagt kommunestyret i Rødøy og tas til etterretning.
2. Kommunestyret ber rådmannen merke seg rapportens anbefalinger.
3. Kommunestyret vil særlig trekke frem at det må utarbeides skriftlige rutiner for budsjetteringsarbeid og for økonomirapportering.

Dato: 24. oktober 2019

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

Saksprotokoll sendt:
Rødøy kommunestyre

SAK 15/19

Rapport forvaltningsrevisjon: Helse og omsorg

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
23.10.2019

Vedlegg:

- Deloitte, oktober 2019: Rapport forvaltningsrevisjon: Helse og omsorg

Bakgrunn for saken:

Saken har bakgrunn i vedtatt Plan for forvaltningsrevisjon (kommunestyrets sak 78/016), deretter i kontrollutvalgets bestilling av forvaltningsrevisjon Helse og omsorg (kontrollutvalgets sak 03/19).

Plan for forvaltningsrevisjon inneholdt følgende tema for forvaltningsrevisjon i uprioritert rekkefølge:

- Arbeidsmiljø og sykefravær
- Arkiv, journalføring og henvendelser til kommunen
- Helse og omsorg
- Barnevernstjenesten
- Kvaliteten ved grunnskolen i Rødøy
- Beredskapsplan vann, Rødøy kommune

Grunnet manglende kapasitet hos tidligere revisor er forvaltningsrevisjon Helse og omsorg den eneste rapporten som er gjennomført av vedtatt plan.

Formålet med forvaltningsrevisjonen har vært å undersøke årsakene til utviklingen i ressursbruken innen helse og omsorg. Videre har det vært et formål å undersøke om

kommunen har systemer som sikrer tilstrekkelig planlegging, styring, rapportering og kontroll for å sikre effektiv ressursbruk og realistisk budsjettering.

For å belyse dette har revisor foretatt undersøkelser i forhold til følgende konkrete problemstillinger:

1. Hva er årsakene til økt ressursbruk innen helse- og omsorgsetaten i Rødøy kommune?
  - a. Har kommunen gjennomført systematiske analyser av tidligere og fremtidig forventet ressursbruk innen helse- og omsorgstjenestene?
  - b. Hvordan er ressursbruken i Rødøy sammenlignet med andre kommuner innen helse- og omsorgsområdet?
  - c. Hvilke områder er det som har ført til økt ressursbruk og hva forklarer utviklingen?
2. Har kommunen hensiktsmessige system og rutiner for å sikre realistisk budsjettering og god økonomistyring innenfor helse- og omsorgsetaten?
  - a. I hvilken grad har kommunen rutiner for å sikre realistisk budsjettering innenfor helse og omsorg?
  - b. I hvilken grad er det etablert tilstrekkelige systemer for økonomisk rapportering og utarbeidelse av økonomiske prognoser for avdelingen gjennom året?
3. Har kommunen iverksatt tilstrekkelig med tiltak for å sikre kapasitet og kompetanse innenfor helse- og omsorgsetaten?
  - a. Er kommunens bemannings- og kompetanseplanlegging tilstrekkelig systematisk og langsiktig med hensyn til å sikre kapasitet og kompetanse i tjenestene?
  - b. I hvilken grad arbeides det målrettet med å sikre høyt nærvær/lavt sykefravær blant medarbeiderne, og i hvilken grad lykkes avdelingen med eventuelle iverksatte tiltak?
4. Har kommunen satt i verk hensiktsmessige tiltak for å oppnå ressurseffektive tjenester innenfor helse- og omsorgsetaten?
  - a. I hvilken grad har kommunen gjort analyser av tidsbruk i tjenestene?
  - b. I hvilken grad har kommunen et tiltaksapparat som sikrer at det er samsvar mellom funksjonssvikt/evne hos brukerne og det tilbudet som brukerne mottar?
  - c. I hvilken grad har kommunen tatt i bruk for eksempel velferdsteknologi¹, hverdagsrehabilitering² og/eller andre virkemidler for å bidra til at ressursene i etaten benyttes mest mulig effektivt i tjenesteutøvingen?

Rapporten er basert på gjennomgang av skriftlig dokumentasjon og intervjuer med utvalgte personer innen helse og omsorg, samt rådmannen. I tillegg har revisor analysert statistikk fra KOSTRA for å vurdere utvikling i kostnader og omfang av tjenester.

Revisjonskriterier (krav og forventinger som kan stilles til den funksjon/aktivitet som undersøkes av revisjonen) er utledet fra følgende:

Kommuneloven (krav til: internkontroll, realistisk budsjettering, budsjettoppfølging og rapportering). Helse- og omsorgstjenesteloven, Forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i

helse- og omsorgstjenesten og Arbeidsmiljøloven (krav om systematisk arbeid med sykefravær). En fullstendig utledning av revisjonskriterier finnes i vedlegg 2 til rapporten, side 44-49.

Revisors funn og vurderinger:

Kommunen har en forholdsvis høy ressursbruk innen helse og omsorg, som etter revisors vurdering i stor grad er knyttet til vedtak om utbygging av omsorgstilbud som ikke tar høyde for økte personalkostnader og driftsrammer. I tillegg kommer at det ikke har vært tilstrekkelig oppmerksomhet rettet mot å sikre kommunen gode avtaler ved innleie av leger.

Basert på undersøkelsene stiller revisor spørsmål ved om helse- og omsorgsetaten har et tilfredsstillende system for økonomisk rapportering som sikrer *«løpende oversikt og kontroll med økonomien underveis gjennom året»*. Revisor mener det bør utarbeides et dokument som beskriver system for rapportering og utarbeiding av prognoser. I tillegg en mal for økonomirapportering.

Revisor nevner også at det de siste årene er gjort strukturelle endringer i etaten, og at det har vært utfordringer med å sikre en økonomisk drift innenfor vedtatte økonomiske rammer. Her skriver revisor at de savner en *«mer tydelig fremstilling og analyse av tidligere og fremtidig forventet driftskostnader innen helse- og omsorgstjenestene og hvilke faktorer som inngår i disse kostnadene»*.

Det har vært noe bedring av resultatene innen helse og omsorg de siste årene, men ifølge revisor har kommunen ikke i tilstrekkelig grad iverksatt kostnadsreducerende tiltak. Videre peker revisor på det uheldige ved at det er planlagt og vedtatt utbygging av omsorgstilbud uten at det samtidig har blitt tatt høyde for *«økte personalkostnader og driftsrammer»*. Basert på dette mener revisor det er nødvendig med *«tilstrekkelig saksutredning av politiske saker for blant annet å få belyst kostnadsaspekter på en tilstrekkelig måte.»*

Når det gjelder kompetansekartlegging er dette gjennomført, men revisor peker på at det bør utarbeides en kompetanseplan. Videre nevner revisor at det arbeides systematisk med å sikre et høyt nærvær / lavt sykefravær.

I forhold til innholdet i tjenestene mener revisor at kommunen ikke i tilstrekkelig grad har lagt til rette for tjenester innen flere nivå i omsorgstrappen. Revisor mener at det vil være hensiktsmessig å kartlegge innbyggere som fyller 75 år, bl.a fordi dette kan bidra til å gi forebyggende hjelp i hjemmet.

Revisors anbefalinger:

Ut fra revisors funn og vurderinger gis det følgende anbefalinger:

1. Sikre at budsjett og årsrapporter har tydelige og tilstrekkelige oversikter over kostnadsdrivere, innsparingstiltak og risikoområder knyttet til disse innen helse- og omsorgsområdet.
2. Utarbeider skriftlige rutiner for:

- a. budsjetteringsarbeidet innen helse og omsorg for å sikre at det er tydelig hvilke oppgaver og analyser som skal gjennomføres, hvilke grunnlagsdata som skal vurderes, hvem som har hvilke oppgaver og når disse skal gjennomføres, og
  - b. økonomirapportering med tilhørende mal.
3. Vurderer økt grad av tjenester i hjemmet som kan sikre at kommunen tilbyr tjenester på alle nivå i omsorgstrappen.
4. Sikrer at alle vesentlige kostnader og andre konsekvenser som følger av politiske vedtak som ikke er saksutredet, blir tydeliggjort for politikerne i etterkant.
5. Utarbeider kompetanseplan som redegjør for fremtidige kompetansebehov
6. Evaluerer iverksatte tiltak og vurderer andre mulige tiltak som kan bidra til å sikre legedekning i kommunen.
7. Vurderer å inkludere kjøretid i omfangsberegningene til hjemmetjenestene for å få et bedre totalbilde av tiden som blir brukt i tjenestene.

Rådmannens kommentar:

I henhold til Standard for forvaltningsrevisjon legges rapporten frem til rådmannen for dennes kommentar. Kommentaren er i sin helhet tatt med i eget vedlegg (1) til rapporten.

Vurdering:

Salten kommunerevisjon IKS har gjennomført undersøkelser og utarbeidet rapport som samsvarer med prosjektplanen, og i samsvar med kravene i Standard for forvaltningsrevisjon.

Rapporten får frem mangler / forbedringspotensial på en del områder, bl.a i forhold til planlegging / budsjettering av tjenester, samt økonomisk rapportering. Revisor har gitt konkrete anbefalinger til forbedringer der hvor undersøkelsene har gitt grunnlag for dette.

Kontrollutvalget skal i henhold til kommunelovens (1992) § 77 nr 6 rapportere resultatene av sitt arbeid til kommunestyret. Dette innebærer at det er kontrollutvalget som er gitt innstillingsrett til kommunestyret i sak angående gjennomført forvaltningsrevisjon.

Forslag til vedtak (innstilling til kommunestyret):

1. Forvaltningsrevisjonsrapporten Helse og omsorg er forelagt kommunestyret i Rødøy og tas til etterretning.
2. Kommunestyret ber rådmannen merke seg rapportens anbefalinger.
3. Kommunestyret vil særlig trekke frem at det må utarbeides skriftlige rutiner for budsjetteringsarbeid og for økonomirapportering.

Inndyr, 14. oktober 2019

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget